

Inhoud

Inleiding 11

Mijl 81 17

Premium Harmony 71

Batman en Robin hebben een aanvaring 85

Het duin 103

Rotjoch 121

Een sterfgeval 167

De beenderkerk 185

Moraal 195

Leven na de dood 231

Ur 247

Herman Wouk leeft nog 317

Niet helemaal lekker 339

Blockade Billy 359

Mister Yummy 407

Tommy 429

De kleine groene god van ondraaglijk lijden 437

Die bus is een andere wereld 469

Necrologieën 481

Dronken vuurwerk 527

Zomeronweer 561

Inleiding

Ik heb wat dingen voor je gemaakt, Trouwe Lezer; je ziet ze voor je uitgestald in het maanlicht. Maar voordat je de kleine, handgemaakte schatten die ik te koop heb gaat bekijken, stel ik voor het er eerst eens met elkaar over te hebben, goed? Heel even maar. Kom maar naast me zitten. En kom een beetje dichterbij. Ik bijt niet.

Alleen... kennen we elkaar nu al een hele tijd, en vermoed ik dat jij ook wel weet dat dat niet helemaal waar is.

Of toch wel?

I

Het zou je verbazen – dat denk ik althans – hoeveel mensen mij vragen waarom ik nog steeds korte verhalen schrijf. De reden is eigenlijk eenvoudig: het schrijven van korte verhalen maakt me blij, omdat ik in de wieg ben gelegd om anderen te vermaken. Ik speel niet zo goed gitaar en tapdansen kan ik helemaal niet, maar dit is iets wat ik kan. Dus doe ik het.

Van nature ben ik een romanschrijver, dat moet ik toegeven, en ik heb een bijzondere voorkeur voor dikke boeken waarin zowel schrijver als lezer zich kan onderdompelen en waar de fictie een kans krijgt een wereld te worden die bijna echt is. Wanneer een lang boek geslaagd is, hebben schrijver en lezer niet alleen een verhouding; ze zijn met elkaar getrouwd. Wanneer ik een brief van een lezer krijg waarin hij of zij zegt het zo erg te hebben gevonden toen hij of zij *De Beproeving* of 22-11-1963 uit had, heb ik het gevoel dat het boek een succes is.

Maar er valt ook iets te zeggen voor een kortere, meer intense

ervaring. Het kan inspirerend zijn, soms zelfs schrikbarend, als een wals met een onbekende die je nooit meer zult zien, of een kus in het donker, of een prachtige curiositeit die op een goedkoop kleedje te koop ligt bij een straatverkoop. En ja, als mijn verhalen verzameld worden, voel ik me altijd een straatventer, eentje die uitsluitend om middernacht verkoopt. Ik stal mijn waren uit en nodig de lezer – dat ben jij – uit om iets te komen uitzoeken. Maar ik geef er altijd een gepaste waarschuwing bij: wees voorzichtig, mijn beste, want sommige kunnen gevaarlijk zijn. Dat zijn de verhalen waarin enge dromen verborgen zitten, de verhalen waaraan je steeds maar moet denken wanneer je de slaap niet kunt vatten en je afvraagt waarom de kastdeur openstaat, terwijl je heel goed weet dat je hem hebt dichtgedaan.

II

Als ik zou zeggen dat ik altijd plezier heb gehad in de strenge discipline die het schrijven van kortere verhalen vergt, zou ik liegen. Voor het schrijven van korte verhalen heb je een soort acrobatische vaardigheid nodig die heel veel vermoeiende oefening vergt. *Lekker lezen is het resultaat van keihard schrijven*, zeggen sommige docenten, en dat klopt. Miskleunen die in een roman nog wel over het hoofd kunnen worden gezien, vallen in een kort verhaal opeens heel erg op. Strenge discipline is noodzakelijk. De schrijver moet zijn neiging tot het inslaan van verleidelijke zijwegen bedwingen en de hoofdweg blijven volgen.

Nooit voel ik de beperkingen van mijn talent zo scherp als bij het schrijven van korte verhalen. Ik heb geworsteld met het gevoel tekort te schieten, met een zielsdiepe angst dat ik niet in staat zal zijn de kloof te overbruggen tussen een geweldig idee en het realiseren van het potentieel ervan. Waar dit, in gewone spreektaal, op neerkomt, is dat het eindproduct nooit zo goed lijkt te zijn als het fantastische idee dat op een dag aan het onderbewustzijn ontsproot, samen met de opgewonden gedachte: *O, man! Dit moet ik echt meteen opschrijven!*

Maar soms is het resultaat best goed. En heel af en toe is het resultaat zelfs beter dan het oorspronkelijke idee. Ik vind het heerlijk wanneer dat gebeurt. De werkelijke uitdaging is om in dat verdomde verhaal te komen en ik geloof dat dat de reden is waarom zoveel would-be schrijvers met prima ideeën nooit een pen oppakken of op de toetsen beginnen te beuken. Het lijkt maar al te vaak op het starten van een auto op een koude dag. Eerst draait de motor niet eens rond en kreunt hij alleen maar wat. Maar als je volhoudt (en als de accu het niet opgeeft), begint de motor te lopen... eerst sputterend... maar vervolgens steeds gelijkmatiger.

Je vindt hier verhalen die in een flits van inspiratie zijn ontstaan ('Zomeronweer' was er zo een), en ogenblikkelijk moesten worden opgeschreven, zelfs als dat een onderbreking betekende in het werk aan een roman. Er zijn er ook, zoals 'Mijn 81', die tientallen jaren geduldig op hun beurt hebben moeten wachten. De strikte concentratie die nodig is voor het schrijven van een goed kort verhaal is echter altijd hetzelfde. Het schrijven van romans heeft wel iets weg van honkbal, waarbij het spel doorgaat zolang dat nodig is, ook al betekent dat twintig slagbeurten. Korte verhalen lijken meer op het spelen van basketbal of voetbal: het is niet alleen een strijd tegen het andere team, maar ook tegen de klok.

Wat het schrijven van fictie betreft, of het nu lange of korte verhalen zijn, ben je nooit uitgeleerd. Ik mag dan in de ogen van de belastingdienst een professioneel schrijver zijn, in creatief opzicht ben ik een amateur die nog steeds bezig is een vak te leren. Dat geldt voor ons allemaal. Elke dag dat je schrijft is een leerervaring en een strijd om iets nieuws te creëren. Afraffelen is niet toegestaan. Je kunt je talent niet groter maken dan het is – je hebt het of je hebt het niet – maar je kunt wel voorkomen dat het krimpt. Zo denk ik er tenminste over.

En hé! Ik doe het nog steeds verschrikkelijk graag.

III

Dit zijn ze dan, mijn beste Trouwe Lezer. Vannacht verkoop ik van alles wat – een monster dat eruitziet als een auto (een vleugje *Christine*), een man die je kan vermoorden door je in memoriam te schrijven, een e-reader die toegang heeft tot parallelle werelden, en die eeuwige favoriet, het einde van de mensheid. Ik verkoop deze waren het liefst als de andere verkopers allang naar huis zijn, wanneer de straten verlaten zijn en er een smalle, kille maansikkel boven de diepe schaduwen van de stad hangt. Dat is het moment waarop ik *mijn* kleedje het liefst uitspreid en *mijn* waren uitstal.

Genoeg gepraat. Misschien wil je nu iets kopen, ja? Alles wat je ziet is met de hand gemaakt en ook al houd ik van al deze artikelen evenveel, toch verkoop ik ze graag, omdat ik ze speciaal voor jou heb gemaakt. Bekijk ze gerust, maar wees voorzichtig.

De beste hebben tanden.

6 augustus 2014

Premium Harmony

Ze zijn tien jaar getrouwd en lange tijd ging alles goed – prima – maar nu maken ze ruzie. Nu maken ze behoorlijk veel ruzie. Eigenlijk gaat het altijd om hetzelfde. Het is een soort vicieuze cirkel. Het heeft, denkt Ray wel eens, iets weg van een hondenrenbaan. Wanneer ze ruzie hebben zijn ze net windhonden die achter zo'n mechanisch konijn aan rennen. Je ziet keer op keer hetzelfde voorbijkomen, maar je ziet het landschap niet. Je ziet het konijn.

Hij denkt dat het anders was geweest als ze kinderen hadden gehad, maar zij kon geen kinderen krijgen. Ze hadden het uiteindelijk laten onderzoeken en dat had de dokter gezegd. Het was haar probleem. Iets inwendigs. Een jaar of zo later had hij een hond voor haar gekocht, een jack russell die ze Biznezz had genoemd. Voor mensen die ernaar vroegen spelde Mary de naam altijd. Ze wil graag dat ze het grappig vinden. Ze is gek op die hond, maar nu maken ze toch ruzie.

Ze gaan naar Wal-Mart voor graszaad. Ze hebben besloten het huis te verkopen – ze kunnen zich niet veroorloven het aan te houden – maar volgens Mary zullen ze niet ver komen als ze niet iets aan de afvoer doen en het gazon opknappen. Ze zegt dat die kale plekken een armoedige indruk maken. Het is een hete zomer geweest, zonder noemenswaardige regen. Ray vertelt haar dat het graszaad nog zo goed kan zijn, maar dat er zonder regen geen gazon zal groeien. Hij zegt dat ze beter kunnen wachten.

‘Dan is er straks weer een jaar voorbij en zitten we hier nog steeds,’ zegt zij. ‘We kunnen geen jaar meer wachten, Ray. Dan zijn we helemaal blut.’

Terwijl zij praat zit Biz vanaf zijn plekje op de achterbank naar haar te kijken. Hij kijkt ook wel eens naar Ray als hij praat, maar

niet altijd. Hij kijkt vooral naar Mary.

‘Wat denk je nou?’ zegt hij. ‘Dat het gaat regenen zodat jij niet meer bang hoeft te zijn dat we straks blut zijn?’

‘We zitten in hetzelfde schuitje, als je dat soms even was vergeten,’ zegt zij. Ze rijden nu door Castle Rock. Het is behoorlijk uitgestorven. Wat Ray ‘de economie’ noemt is uit dit deel van Maine verdwenen. De Wal-Mart is aan de andere kant van de stad, vlak bij de middelbare school waar Ray conciërge is. De Wal-Mart heeft zijn eigen stoplicht. Daar worden grapjes over gemaakt.

‘Op de kleintjes letten,’ zegt hij. ‘Heb je die uitdrukking wel eens gehoord?’

‘Een keer of honderdduizend, van jou.’

Hij broemt wat. In de binnenspiegel ziet hij de hond naar haar kijken. Hij ergert zich soms dood aan de manier waarop Biz dat doet. Hij bedenkt zich dat ze geen van beiden weten waar ze het over hebben. Een deprimerende gedachte.

‘En stop even bij de Quik-Pik,’ zegt zij. ‘Ik wil een voetbal kopen voor Tallies verjaardag.’ Tallie is het dochtertje van haar broer. Ray neemt aan dat het kind dus zijn nichtje is, ook al weet hij niet zeker of dat wel klopt, aangezien ze van Mary’s kant van de familie is.

‘Bij Wal-Mart hebben ze ook ballen,’ zegt Ray, ‘en de speelgoedafdeling is daar veel goedkoper.’

‘Bij de Quik-Pik hebben ze paarse en paars is haar lievelingskleur. Ik weet niet of ze bij Wal-Mart ook paarse hebben.’

‘Zo niet, dan kunnen we op de terugweg altijd nog langs de Quik-Pik.’ Hij heeft het gevoel dat er een enorm gewicht op zijn hoofd drukt. Ze krijgt toch haar zin wel. In dit soort dingen krijgt ze altijd haar zin. Het huwelijk is net een potje football en hij is de quarterback van het verliezende team. Hij moet positie kiezen. Korte passes maken.

‘Op de terugweg rijden we aan de verkeerde kant,’ zegt ze – alsof ze vastzitten in een stadse verkeerschaos en niet door een vrijwel verlaten stadje rijden waar de meeste winkelpanden te koop staan. ‘Ik vlieg even naar binnen, koop die bal en kom meteen weer terug.’

Met die bijna honderd kilo van je, denkt Ray, is de tijd dat jij kon vliegen lang geleden, schat.

‘Ze kosten maar negenennegentig cent,’ zegt ze. ‘Doe niet zo vrekkelig.’

Let jij liever eens op de kleintjes, denkt hij, maar wat hij zegt is: ‘Neem meteen een pakje sigaretten voor me mee. Ik zit zonder.’

‘Als jij stopt met roken, hebben we veertig dollar per week extra.’

Hij spaart ervoor en betaalt een vriend in South Carolina om hem eens in de zoveel tijd twaalf sloffen tegelijk te sturen. In South Carolina zijn ze twintig dollar per slof goedkoper. Dat is vandaag de dag een hoop geld. Hij doet dus heus wel zijn best om te bezuinigen. Dat heeft hij haar al vaker verteld en hij zal het nog wel eens doen, maar wat heeft het voor zin? Het ene oor in, het andere uit. En daartussen zit niets om wat hij zegt op te pikken.

‘Vroeger rookte ik twee pakjes per dag,’ zegt hij. ‘Nu nog amper een half pakje.’ Eigenlijk rookt hij meestal meer. Dat weet zij en Ray weet dat zij het weet. Zo gaat dat na een tijdje in een huwelijk. Het gewicht op zijn hoofd wordt nog wat zwaarder. En hij ziet dat Biz nog steeds naar haar zit te kijken. Hij voert dat rotbeest nota bene en hij verdient het geld waarmee het voer wordt gekocht, maar zij is degene naar wie hij kijkt. En dan zeggen ze dat Jack Russells zo slim zijn.

Hij draait het parkeerterrein voor de Quik-Pik op.

‘Als je dan per se moet roken, kun je ze beter op Indian Island kopen,’ zegt zij.

‘In het reservaat worden al tien jaar geen taxfree sigaretten meer verkocht,’ zegt hij. ‘Dat heb ik je ook verteld. Je luistert niet.’ Hij rijdt langs de benzinepompen en parkeert naast de winkel. Er is geen schaduw. De zon staat pal boven hun hoofd. De airco van de auto werkt maar een klein beetje. Ze zweten allebei. Op de achterbank zit Biz te hijgen, waardoor hij eruitziet alsof hij zit te grijnzen.

‘Ik vind gewoon dat je moet stoppen,’ zegt Mary.

‘En jij zou eens moeten stoppen met die chocoladecakejes,’ zegt hij. Hij wil het niet zeggen, want hij weet hoe gevoelig ze is wat betreft haar gewicht, maar het gaat vanzelf. Hij kan er niets aan doen. Heel raar.

‘Die heb ik al een jaar niet meer gegeten,’ zegt zij.

‘Mary, de doos staat op de bovenste plank. Vierentwintig stuks. Achter de bloem.’

‘Heb jij lopen *snuffelen*?’ roept ze uit. Ze krijgt een kleur en hij ziet hoe ze eruitzag toen ze nog mooi was. Of in elk geval knap. Iedereen vond dat ze knap was, zelfs zijn moeder, die haar verder helemaal niet mocht.

‘Ik zocht de flesopener,’ zegt hij. ‘Ik had een flesje limonade gepakt, zo eentje met zo’n ouderwetse kroonkurk.’

‘En toen zocht je een flesopener op de bovenste plank van die verrekke keukenkast?’

‘Ga die bal nou maar halen,’ zegt hij. ‘En neem sigaretten voor me mee. Doe niet zo flauw.’

‘Kun je niet eens even wachten tot we thuis zijn?’

‘Neem die goedkope maar,’ zegt hij. ‘Dat rare merk, Premium Harmony heet het.’ Die smaken naar mufte, oude koeienstront, maar goed, als ze haar mond maar houdt. Het is veel te warm om ruzie te maken.

‘Waar denk je trouwens te gaan roken? In de auto, neem ik aan, zodat ik mee mag roken.’

‘Ik doe het raampje wel open, dat doe ik toch altijd?’

‘Ik ga die bal halen en dan kom ik weer terug. Als jij vindt dat je per se vier dollar vijftig moet uitgeven om je longen te vergiftigen, dan haal je ze *zelf* maar. Dan blijf ik bij de baby.’

Ray haat het wanneer ze Biz de baby noemt. Het is een hond en hij mag dan zo slim zijn als Mary altijd loopt te beweren, maar hij schijft buiten en likt zich nog steeds waar zijn ballen hebben gezeten.

‘Neem meteen een pak cakejes mee,’ zegt hij tegen haar. ‘Twinkies, of anders Ho-Ho’s, als die in de aanbieding zijn.’

‘Wat ben je toch een rotzak,’ zegt ze. Ze stapt uit en smijt het portier dicht. Hij staat te dicht bij een muur geparkeerd en ze moet zijwaarts langs de auto schuifelen. Hij weet dat zij weet dat hij naar haar kijkt en ziet dat ze te dik is geworden om er gewoon langs te kunnen. Hij weet dat zij denkt dat hij met opzet zo dicht bij het gebouw is gaan staan, zodat ze zijwaarts langs de auto moet schui-

felen, en misschien is dat ook wel zo.

Hij heeft trek in een sigaret.

‘Nou, Biz, ouwe jongen, daar zitten we dan met ons tweetjes.’

Biz gaat op de achterbank liggen en doet zijn ogen dicht. Hij mag dan op zijn achterpoten gaan staan en een paar tellen rondschuifelen wanneer Mary een plaat opzet en tegen hem zegt dat hij moet dansen, en als ze (op opgewekte toon) tegen hem zegt dat hij een *stoute jongen* is, mag hij dan met zijn kop naar de muur in een hoekje gaan zitten, maar schijten doet hij toch buiten.

Minuten verstrijken en ze komt niet naar buiten. Ray opent het handschoenenkastje. Hij rommelt wat tussen de wirwar van papier, op zoek naar een paar sigaretten die er misschien nog tussen zitten, maar hij vindt niets. Wel vindt hij een Hostess Snow Ball-cakeje, dat nog in de verpakking zit. Hij voelt eraan. Zo stijf als een lijk. Het moet er al duizend jaar liggen. Misschien nog wel langer. Misschien is het nog meegekomen op de ark van Noach.

‘Elke gek zijn gebrek,’ zegt hij. Hij maakt de Snow Ball open en gooit hem op de achterbank. ‘Wil jij hem, Biz? Toe maar, geniet ervan.’

Biz schrokt het cakeje in twee happen naar binnen. Dan begint hij kokoskrumels van de achterbank te likken. Mary zou een be-roerte krijgen, maar Mary is er niet.

Ray kijkt op de benzinemeter en ziet dat zijn tank halfleeg is. Hij kan de motor afzetten en de raampjes opendraaien, maar dan zit hij straks te bakken. Hier zit hij dan in de zon, te wachten terwijl zij voor negenennegentig cent een paarse plastic voetbal koopt, terwijl hij weet dat ze die bij de Wal-Mart voor negenenzeventig cent kunnen krijgen. Alleen zou dat dan een gele of een rode zijn. Niet goed genoeg voor Tallie. Alleen paars is goed genoeg voor de prinses.

Hij zit daar maar en Mary komt niet terug. ‘Christus te paard!’ zegt hij. Er strijkt koele lucht over zijn gezicht. Hij overweegt opnieuw de motor af te zetten om brandstof te sparen, maar denkt dan: krijg de tering. Ze neemt ook al geen sigaretten voor hem mee. Zelfs die goedkope merkloze niet. Dat weet hij zeker. Had hij die opmerking over de cakejes maar niet moeten maken.

Hij ziet een jonge vrouw in de binnenspiegel. Ze rent naar de wagen. Ze is nog zwaarder dan Mary; een paar grote dikke tietten wiebelen op en neer onder haar blauwe jasschort. Biz ziet haar aankomen en begint te blaffen.

Ray draait het raampje omlaag.

‘Is uw vrouw blond?’ Ze brengt de woorden hijgend uit. ‘Een blonde vrouw met sneakers?’ Haar gezicht glimt van het zweet.

‘Ja. Ze wilde een bal kopen voor ons nichtje.’

‘Nou, er is iets met haar. Ze viel opeens om. Ze is bewusteloos. Meneer Ghosh denkt dat ze een hartaanval heeft gehad. Hij heeft 911 gebeld. U kunt maar beter meekomen.’

Ray sluit de auto af en loopt achter haar aan de winkel binnen. Na de auto is het koud binnen. Mary ligt op de grond, met haar benen een eindje uit elkaar en haar armen langs haar lichaam. Ze ligt naast een ronde bak van metaaldraad vol voetballen. Op het bord boven de bak staat *DIKKE PRET IN DE ZOMERZON*. Ze heeft haar ogen dicht. Het lijkt of ze op de linoleum vloer ligt te slapen. Er staan drie mensen over haar heen gebogen. Een van hen is een donkere man in kaki broek en wit overhemd. Op een naamplaatje op zijn borstzakje staat: *MR. GHOSH MANAGER*. De andere twee zijn klanten. De een is een magere oude man, die niet veel haar heeft. Hij is zeker in de zeventig. De ander is een dikke vrouw. Ze is dikker dan Mary. En ook dikker dan het meisje in het blauwe jasschort. Ray vindt dat zij daar eigenlijk op de grond had moeten liggen.

‘Bent u de echtgenoot van deze dame?’ vraagt meneer Ghosh.

‘Ja,’ zegt Ray. Dat lijkt niet echt voldoende. ‘Dat ben ik.’

‘Het spijt me heel erg, maar ik denk dat ze dood is,’ zegt meneer Ghosh. ‘Ik heb haar mond-op-mondbeademing gegeven, maar...’ Hij haalt zijn schouders op.

Ray denkt eraan hoe de donkere man zijn mond op die van Mary heeft gedrukt. Een soort tongzoen. Hoe hij zijn adem in haar keel heeft geblazen, pal naast de bak vol plastic voetballen. Dan knielt hij.

‘Mary,’ zegt hij. ‘Mary!’ Alsof hij haar wakker probeert te krijgen na een avondje doorzakken.

Ze lijkt niet te ademen, maar dat kun je niet altijd goed zien. Hij houdt zijn oor bij haar mond en hoort niets. Hij voelt wel lucht langs zijn huid strijken, maar dat zal de airconditioning wel zijn.

‘Deze meneer heeft 911 gebeld,’ zegt de dikke vrouw. Ze heeft een zak Bugles in haar hand.

‘Mary!’ zegt Ray. Harder dit keer, maar hij kan zich er toch niet toe zetten echt te schreeuwen, niet hier op zijn knieën met allemaal mensen, onder wie de donkere man, om zich heen. Hij kijkt op en zegt, verontschuldigd: ‘Ze mankeert nooit iets. Ze is kerngezond.’

‘Je weet het nooit,’ zegt de oude man. Hij schudt zijn hoofd.

‘Ze viel gewoon neer,’ zegt de jonge vrouw in het blauwe jasshort. ‘Ze zei geen woord.’

‘Greep ze naar haar borst?’ vraagt de dikke vrouw met de zak Bugles.

‘Weet ik niet,’ zegt de jonge vrouw. ‘Ik geloof het niet. Ik heb het in elk geval niet gezien. Ze viel gewoon op de grond.’

Naast de voetballen staat een rek met souvenir-T-shirts. Er staan teksten op als: MIJN OUDERS HEBBEN EEN GEWELDIGE TIJD GEHAD IN CASTLE ROCK EN HET ENIGE WAT IK HEB GEKREGEN IS DIT STOMME T-SHIRT. Meneer Ghosh pakt er een en zegt: ‘Zal ik haar gezicht bedekken, meneer?’

‘God, nee!’ zegt Ray verschrikt. ‘Misschien is ze alleen maar bewusteloos. Wij zijn geen artsen.’ Over de schouder van meneer Ghosh heen ziet hij drie jongens, tieners, door de etalage naar binnen kijken. Een van hen neemt foto’s met zijn mobieltje.

Meneer Ghosh ziet waar Ray naar kijkt en rent met wapperende handen naar de deur. ‘Wegwezen jullie! Maak dat je wegkomt!’

Lachend schuifelen de tieners achteruit, draaien zich dan om en hollen langs de benzinepompen naar het trottoir. Achter hen ligt de vrijwel verlaten grote weg. Er passeert een auto waar harde rapmuziek uit schalt. De bas klinkt Ray in de oren als Mary’s verdwenen hartslag.

‘Waar blijft de ambulance?’ zegt de oude man. ‘Waarom is die er nog niet?’

Ray knielt bij zijn vrouw, terwijl intussen de tijd verstrijkt. Zijn

rug en zijn knieën doen pijn, maar als hij opstaat lijkt hij net een toeschouwer.

De ambulance blijkt een Chevy Suburban te zijn, wit met oranje strepen. De rode zwaailichten flitsen. CASTLE COUNTY RESCUE, staat er op de voorkant, maar dan in spiegelschrift. Zodat je het in je binnenspiegel kunt lezen, weet Ray. Hij heeft het eerder gezien en vindt het wel inventief.

De twee mannen die binnenkomen dragen witte kleding. Het lijken wel obers. Een van hen duwt een rijdend plateau met een zuurstoftank voor zich uit. Het is een groene tank met een sticker van de Amerikaanse vlag erop.

‘Sorry,’ zegt deze man. ‘We komen net van een auto-ongeluk in Oxford.’

De ander ziet Mary op de grond liggen, met haar benen gespreid en haar armen langs haar lichaam. ‘Ach jee,’ zegt hij. Ray kan het niet geloven.

‘Leeft ze nog?’ vraagt hij. ‘Is ze alleen bewusteloos? Dien haar dan maar snel zuurstof toe, anders houdt ze er een hersenbeschadiging aan over.’

Meneer Ghosh schudt zijn hoofd. De jonge vrouw in het blauwe jasschort begint te huilen. Ray wil haar vragen waarom ze huilt, maar dan weet hij het. Ze heeft een heel verhaal over hem verzonnen rond wat hij net heeft gezegd. Als hij over een week of zo terug zou komen en het een beetje slim speelde, zit er misschien wel een troostwip in. Niet dat hij het zou *doen*, maar hij denkt dat het zou kunnen. Als hij het zou willen.

Mary’s ogen reageren niet op een zaklampje. Een van de ambulancebroeders beluistert haar niet-bestaande hartslag en de ander neemt haar niet-bestaande bloeddruk op. Zo gaat het een tijdje door. De tieners komen terug met een paar vrienden. Er komen nog meer mensen. Ray vermoedt dat ze als muggen op verandaverlichting op de flitsende rode lichten van de ambulance afkomen. Meneer Ghosh stormt weer met wapperende armen op hen af. Ze doen weer wat stappen achteruit. Maar zodra meneer Ghosh zich weer in het kringetje rond Mary en Ray voegt, komen ze terug om weer naar binnen te kijken.

Een van de ambulancebroeders vraagt: ‘Is deze dame uw vrouw?’
‘Inderdaad.’

‘Nou, meneer, dan spijt het me te moeten zeggen dat uw vrouw is overleden.’

‘O.’ Ray staat op. Zijn knieën kraken. ‘Dat zeiden ze al, maar ik wist het niet zeker.’

‘Maria, moeder Gods, bid voor haar ziel,’ zegt de dikke dame met de Bugles. Ze slaat een kruisje.

Meneer Ghosh reikt een van de ambulancebroeders het souvenir-t-shirt aan om over Mary’s gezicht te leggen, maar de man schudt zijn hoofd en gaat naar buiten. Hij zegt tegen de kleine menigte dat er niets te zien valt, alsof er ook maar iemand zou geloven dat een dode vrouw in de Quik-Pik niet interessant is.

De ambulancebroeder trekt aan de achterkant een brancard uit de ziekenwagen. Hij doet het met één enkele snelle polsbeweging. Het onderstel klapt uit zichzelf uit. De oude man met het dunne haar houdt de deur open en de ambulancebroeder trekt het rijdende sterfbed naar binnen.

‘Wauw, bloedheet,’ zegt de ambulancebroeder, terwijl hij zijn voorhoofd afveegt.

‘Misschien kunt u nu beter even de andere kant op kijken, meneer,’ zegt de andere man, maar Ray kijkt toe hoe ze haar op de brancard tillen. Aan het voeteneind van de brancard ligt een keurig opgevouwen laken. Ze trekken het helemaal tot over haar hoofd. Nu is Mary net een lijk in een film. Ze rijden haar naar buiten, de hitte in. Deze keer is het de dikke vrouw met de Bugles die de deur openhoudt. De menigte heeft zich teruggetrokken op het trottoir. Er staat nu een kleine veertig man in de ongenadige augustuszon.

Wanneer Mary netjes is ingeladen, komen de ambulancebroeders terug. Een van hen heeft een klembord bij zich. Hij stelt Ray zo’n vijftwintig vragen. Ray kan ze allemaal beantwoorden, behalve die over haar leeftijd. Dan herinnert hij zich dat ze drie jaar jonger is dan hij en zegt dat ze vijftig is.

‘We brengen haar naar St. Stevie’s,’ zegt de ambulancebroeder met het klembord. ‘Als u niet weet waar dat is, kunt u achter ons aan rijden.’

‘Ik weet waar het is,’ zegt Ray. ‘Wat? Willen jullie een autopsie? Haar opensnijden?’

Het meisje in het blauwe jasschort snakt naar adem. Meneer Ghosh slaat zijn arm om haar heen en ze drukt haar gezicht tegen zijn witte overhemd. Ray vraagt zich af of meneer Ghosh haar neukt. Hij hoopt van niet. Niet vanwege meneer Ghosh’ donkere huidskleur, dat kan Ray niet schelen, maar omdat hij zo te zien twee keer zo oud is als zij. Een oudere man kan makkelijk misbruik maken van een meisje, vooral wanneer hij haar baas is.

‘Die beslissing is niet aan ons,’ zegt de ambulancebroeder, ‘maar waarschijnlijk niet. Ze was niet alleen toen ze overleed...’

‘Dát kun je wel zeggen,’ valt de vrouw met de Bugles hem in de rede.

‘... en het was duidelijk een hartinfarct. U kunt haar waarschijnlijk vrijwel meteen naar het mortuarium laten brengen.’

Mortuarium? Een uur geleden zaten ze nog in de auto te bekeven.

‘Ik weet geen mortuarium,’ zegt hij. ‘Ik heb nooit nagedacht over een mortuarium, of een begrafenis. Waarom zou ik? Ze is *vijftig*.’

De twee ambulancebroeders kijken elkaar even aan. ‘Meneer Burkett, bij St. Stevie’s is er vast wel iemand die u met die dingen helpt. Maakt u zich maar geen zorgen.’

‘Geen *zorgen*? Godallemachtig!’

De ambulance rijdt met zwaailichten, maar zonder sirene weg. De menigte op het trottoir gaat uiteen. Het kassameisje, de oude man, de dikke vrouw en meneer Ghosh kijken Ray aan alsof hij een heel bijzonder iemand is. Een beroemdheid.

‘Ze wilde een parse bal voor ons nichtje,’ zegt hij. ‘Ze is bijna jarig. Ze wordt acht. Tallie, heet ze. Ze is naar een actrice genoemd.’

Meneer Ghosh pakt een parse voetbal uit de draadstalen bak en biedt hem Ray met twee handen aan. ‘Van de zaak,’ zegt hij.

‘Dank u wel, meneer,’ zegt Ray.

De vrouw met de Bugles barst in tranen uit. ‘Maria, moeder van God,’ zegt ze.